

Nr 69,

Godkänd av första kammaren den 7 april 1923.

Godkänd av andra kammaren den 7 april 1923.

Riksdagens skrivelse till Konungen, angående vissa framställningar rörande elfte huvudtiteln, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna.

(Bankoutskottets utlåtande nr 17.)

Till Konungen.

A. Civila pensionsväsendet.

1:o) I en den 16 februari 1923 dagtecknad proposition nr 84 har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, dels att en var av lärarinnan Eva Louise Adalberta Hedenstierna samt förra lärarinnorna Marie Louise Wikblad och Lovisa Matilda Moll må utan hinder därav, att hon icke uppfyller alla för erhållande av tilläggspension enligt kungörelsen den 31 december 1917 (nr 965) angående tilläggspensioner åt vissa lärarinnor vid de statsunderstödda enskilda läroanstalterna stadgade villkor, kunna, Eva Louise Adalberta Hedenstierna från och med månaden näst efter den, under vilken hon avgår från sin tjänst, samt vardera av de båda övriga för tid efter utgången av år 1922 komma i åtnjutande av tilläggspension, beräknad enligt grunder, som angivas i berörda kungörelse samt i kungörelsen den 18 november 1921 (nr 702) angående ändring i vissa delar av förstnämnda kungörelse; dels ock att vid beräkning av förra lärarinnan Christina Amalia Henrika Rogberg tillkommande tilläggspension henne må tillgodoräknas den av henne under läsåren 1881—1886 vid högre lärarinneseminariet i Stockholm och den därmed förenade normalskolan för flickor fullgjorda tjänstgöringen såsom om densamma varit förlagd till statsunderstödd enskild läroanstalt.

Riksdagen vill erinra, att de senaste årens riksdagar beviljat tilläggspensioner åt vissa förutvarande lärarinnor vid statsunderstödda enskilda läroanstalter, att utgå efter enahanda grunder som de här för lärarinnorna Eva Louise Adalberta Hedenstierna, Marie Louise Wikblad och Lovisa Matilda Moll föreslagna och utan hinder därav, att vederbörande f. d. befattningshavare icke uppfyllt alla för tilläggspensions erhållande stadgade villkor. Med hänsyn härtill har riksdagen icke något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag i denna del. Jämväl förslaget om rätt för förra lärarinnan vid Brummerska skolan i Stockholm Christina Amalia Henrika Rogberg att för tilläggspension tillgodoräkna sig sin tjänstgöringstid vid statens normalskola för flickor har riksdagen ansett sig böra bifalla.

Riksdagen får sålunda anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition nr 84.

B. Militära pensionsväsendet.

2:o) I en till riksdagen avlåten, den 26 januari 1923 dagtecknad proposition nr 25 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre båtsmännen vid Bohus 1:a kompani Johan August Johannisson Båll och vid Blekinge 1:a kompani Karl Jonasson Svanhall må tilldelas pension, såsom hade de tjänat kronan tjugo år från tjugo års ålder.

Eders Kungl. Maj:ts förslag har icke givit riksdagen anledning till erinran, och har riksdagen således bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

3:o) I en till riksdagen avlåten, den 2 februari 1923 dagtecknad proposition nr 39 har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att till Johan Reinhold Kronander må — utan hinder därav, att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den tid, som föreskrivits i § 12 av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, sådant detta författningsrum ursprungligen lydde — från beväringssmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.

Under erinran att riksdagen tidigare i åtskilliga fall medgivit, att ersättning enligt förordningen den 18 juni 1909 må utgå utan hinder av de i förordningen meddelade preskriptionsbestämmelserna, har riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition nr 39.

4:o) I en den 23 februari 1923 dagtecknad proposition nr 75 har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådspro-

tokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att löjtnanten i Norrlands dragonregementes reserv Thorsten Wilhelm Lennartz må från och med den 12 augusti 1922 under sin återstående livstid uppbära pensionsförbättring till belopp av 735 kronor för år räknat, att åtnjutas i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 15 juni 1922 med grunder för pensionsförbättring åt officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare vid armén och marinen.

Riksdagen har bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

5:o) I en den 23 februari 1923 dagtecknad proposition nr 77 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre verkmästaren å månadslönarstat vid flottans varv i Stockholm Sven Pehrsson må, räknat från och med den 1 januari 1919, under sin återstående livstid uppbära pensionsförbättring med ett belopp av 577 kronor 80 öre för år, att utgå från anslag, som är eller må varda beviljat till pensionsförbättring för viss personal vid marinen och i samma ordning som fyllnadspension.

Riksdagen har icke funnit anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och har sålunda bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

C. Allmänna indragningsstaten.

I. Ang. justitiedepartementet.

6:o) I en inom riksdagen väckt motion har hemställts, att »riksdagen må medgiva, att avlidne f. d. vaktkonstapeln Lars Johan Antonssons änka Albertina Lovisa Antonsson, född Bengtsdotter, må från och med ingången av år 1923 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, från allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 240 kronor».

Under erinran att riksdagen vid flera föregående tillfällen beviljat pension av statsmedel till ett belopp av 240 kronor årligen åt efterlämnade änkor efter avlidna vaktkonstaplar i fångvårdens tjänst, vilka vid sin död icke varit delägare i civilstatens änke- och pupillkassa, har riksdagen, med bifall till förevarande motion, medgivit, att avlidne vaktkonstapeln Lars Johan Antonssons änka Albertina Lovisa Antonsson, född Bengtsdotter, må från och med den 1 januari 1923 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, från allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av tvåhundrafyrtio kronor.

7:o) I en inom riksdagen väckt motion har hemställts, »det riksdagen ville medgiva, att vaktkonstapelsänkan Ida Wilhelmina Berggren, född Hellström,

må, så länge hon befinner sig i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 240 kronor».

Med hänvisning till vad under nästföregående punkt anförts, får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av förevarande motion, medgivit, att avlidne vaktkonstapeln Anders Berggrens änka Ida Wilhelmina Berggren, född Hellström, må från och med den 1 januari 1923 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av tvåhundrafyrtio kronor.

8:o) I en inom riksdagen väckt motion har hemställts, »att riksdagen ville medgiva, att vaktkonstapelsänkan Emma Amalia Andersson, född Eliasson, må, så länge hon förbliver i sitt änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 240 kronor».

Under åberopande av vad i punkt 6:o) här ovan anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av förevarande motion, medgivit, att avlidne vaktkonstapeln Anders Martin Anderssons änka Emma Amalia Andersson, född Eliasson, må från och med den 1 januari 1923 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av tvåhundrafyrtio kronor.

II. Ang. försvarsdepartementet.

9:o) I en till riksdagen avlåten, den 2 februari 1923 dagtecknad proposition nr 37 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att f. d. reservlöjtnanten i flottans reserv August Daniel Carlsson må från och med den 1 oktober 1922 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension till så stort belopp, att densamma jämte den pension, som må tillkomma honom från ränte- och kapitalförsäkringsanstalten i Stockholm, uppgår till sammanlagt 300 kronor.

Under erinran om av riksdagen tidigare i liknande fall gjorda medgivanden har riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågakarande proposition nr 37.

10:o) Med biträdande av vad Eders Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 2 februari 1923 avlåten proposition nr 38 under punkterna 1:o—3:o föreslagit och med hänsyn till den i sagda proposition lämnade utredningen i förevarande ärenden får riksdagen, under erinran jämväl om av riksdagen tidigare beviljade understöd i liknande fall, anmäla, att riksdagen medgivit,

a) att fortifikationsarbetaren vid fortifikationsförvaltningen i Karlskrona fästning Per August Pettersson må från och med dagen näst efter den, då han entledigas från sin anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av fyrahundra kronor;

b) att daglönaren vid flottans varv i Karlskrona Karl Oscar Olsson må från och med dagen näst efter den, då han entledigas från sin anställning vid varvet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av fyrahundra femtio kronor; samt

c) att daglönaren å beklädnadsverkstaden vid flottans station i Stockholm Josefina Wilhelmina Blomqvist, född Andersson, må från och med dagen näst efter den, då hon entledigas från sin anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av fyrahundra kronor.

11:o) I en till riksdagen avlåten, den 9 februari 1923 dagtecknad proposition nr 49 har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att änkan Hilda Henriette Bohman, född Holmqvist, må från och med den 1 mars 1921, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 150 kronor.

Med hänsyn till vad i statsrådsprotokollet anförts har riksdagen ansett sig böra biträda Eders Kungl. Maj:ts förslag, och får riksdagen alltså anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

12:o) I en till riksdagen avlåten, den 16 februari 1923 dagtecknad proposition nr 60 har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att förre förvaltaren vid ridskolan Frans Hjalmar Larsson må från och med den 1 september 1921 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,000 kronor.

Med hänsyn till vad i statsrådsprotokollet anförts har riksdagen icke velat motsätta sig, att pension å allmänna indragningsstaten beredes Larsson. Vad åter angår storleken av denna pension, har arméförvaltningens civila departement i avgivet yttrande ansett densamma böra med hänsyn till Larssons kontanta avlöningsförmåner före avskedstagandet bestämmas till 900 kronor årligen, medan statskontoret föreslagit ett årligt belopp av 1,000 kronor eller samma pensionsbelopp, som av 1922 års riksdag tillerkänts fodermarsken O. H. Ahlbin. Då emellertid Ahlbin vid avskedstagandet var 14 år äldre än

Larsson, som endast är 51 år gammal, och jämväl kunde åberopa längre tjänstetid än denne, har riksdagen, med hänsyn tagen även till övriga i förevarande ärende åberopade omständigheter, funnit pensionen till Larsson icke böra bestämmas till högre belopp än 800 kronor årligen.

Under återopande av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen, i anledning av Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition nr 60, medgivit,

att förre förvaltaren vid ridskolan Frans Hjalmar Larsson må från och med den 1 september 1921 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av åttahundra kronor.

13:o) I en till riksdagen avlåten, den 16 februari 1923 dagtecknad proposition nr 74 har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o—13:o hemställt.

a) I punkt 1:o har föreslagits, att riksdagen må medgiva, att förre arbetaren vid Västerbottens regementes intendenturverkstäder Jonas Petter Forsgren må från och med den 1 juli 1922 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 600 kronor.

Med hänsyn till vad i statsrådsprotokollet anförts har riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

b) Under punkt 2:o hemställs, att riksdagen må medgiva, att förre skrädderiarbetaren vid Bohusläns regemente Martin Larsson må från och med den 1 januari 1922 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 600 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förslag har icke givit riksdagen anledning till erinran, och har riksdagen alltså bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

c) I punkt 3:o har föreslagits, att riksdagen må medgiva, att skrädderiarbetaren vid Dalregementets intendenturverkstäder Anders Lundström må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 600 kronor.

Med hänsyn till Lundströms höga ålder och de skäl, departementschefen i övrigt åberopat, har riksdagen beviljat det begärda pensionsbeloppet.

Riksdagen har sålunda medgivit, att skrädderiarbetaren vid Dalregementets intendenturverkstäder Anders Lundström må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av sexhundra kronor.

d) I punkt 4:o föreslås, att riksdagen må medgiva, att förre arbetaren vid ammunitionsfabriken Lars Gustaf Öhman må från och med den 1 oktober 1922 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,800 kronor.

I fråga om storleken av Öhmans pension anser riksdagen lika med de i ärendet hörda myndigheterna, att uttryck bör givas åt erkännande av det

gagn, kronan haft av de utav Öhman gjorda uppfinningarna. På grund härav har riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning om en årlig pension till Öhman av ettusen åttahundra kronor

e) Under punkt 5:o hemställles, att riksdagen må medgiva, att vardera av föreståndaren för Vendes artilleriregementes skradderiverkstad Per Persson Palm och förre skradderiarbetaren vid samma verkstad Sven Persson Cederholm må under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära årlig pension, Palm från och med månaden näst efter den, under vilken han entledigas från sin anställning, med 1,000 kronor, och Cederholm från och med den 1 augusti 1921 med 500 kronor.

Under återopande av vad i propositionen anförts i förevarande ärenden har riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

f) I punkt 6:o har hemställts, att riksdagen må medgiva, att skraddarmästaren vid Norrlands artilleriregemente Karl August Blomqvist må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,000 kronor.

Då Blomqvist, som är född den 8 december 1855, alltsedan år 1878 haft anställning såsom föreståndare för skradderiverkstad vid regemente, har riksdagen intet att erinra mot det föreslagna pensionsbeloppet. Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

g) Under punkt 7:o har föreslagits, att riksdagen må medgiva, att tygvaktaren vid Karlsborgs tygstation Anders Petter Larsson Öhlin Eklund må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid tygstationen, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 700 kronor.

Riksdagen har bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

h) I enlighet med vad under punkt 8:o föreslagits har riksdagen medgivit, att sadelmakeriarbetaren vid arméns intendenturförråds i Stockholm verkstadsavdelning Axel Wallin må från och med månaden näst efter den, under vilken han entledigas från sin anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av sexhundra kronor.

i) Med biträdande av det under punkt 9:o framställda förslaget har riksdagen medgivit, att arbetaren vid Karlsborgs fästningsbyggnad Johannes Bergqvist må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av femhundra kronor.

j) Under punkt 10:o har föreslagits, att riksdagen må medgiva, att skrädderiarbetaren vid Kalmar regementes intendenturverkstäder Johan August Nilsson må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 300 kronor.

Ehuru Nilsson, som vid tillträdet till sin befattning vid Kalmar regemente redan uppnått en ålder av 60 år, endast under omkring 14 år haft anställning i statens tjänst, har riksdagen likväl med hänsyn till hans av sjukdom i hög grad nedsatta arbetsförmåga och till övriga åberopade omständigheter ansett sig böra böra bevilja honom ett årligt understöd av 300 kronor.

Riksdagen har sålunda bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

k) I punkt 11:o hemställles, att riksdagen må medgiva, att vardera av förra arbeterskorna vid ammunitionsfabriken änkan Hilma Augusta Berggren, född Eriksson, och Lars Hans Karin Andersdotter må från och med den 1 januari 1923 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära årlig pension, Berggren med 700 kronor och Andersdotter med 400 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förslag har icke föranlett någon erinran från riksdagens sida, och har riksdagen alltså bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

l) Med biträdande av Eders Kungl. Maj:ts under punkt 12:o framställda förslag har riksdagen medgivit, att vardera av tygarbetarna vid Stockholms tygstation August Andersson och Josef Lindsten må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid tygstationen, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av femhundra kronor.

m) Under punkt 13:o har hemställts, att riksdagen må medgiva, att förra arbeterskan vid ammunitionsfabriken änkan Maria Josefina Malmborg, född Hellqvist, må från och med den 1 januari 1923 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 400 kronor.

Riksdagen har icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag och får alltså anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

III. Ang. finansdepartementet.

14:o) I en till riksdagen avlåten, den 9 februari 1923 dagtecknad proposition nr 68 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

a) I punkt 1:o av nämnda proposition har hemställts, att riksdagen må medgiva, att e. o. tjänstemannen vid statistiska centralbyrån Vilhelm Edvard Adrian Hesseldal må från och med månaden näst efter den, varunder han efter uppnådd ålder av 67 år avgår från sin befattning i statistiska centralbyrån, under sin återstående livstid åtnjuta pension från allmänna indragningsstaten till belopp av 1,500 kronor årligen.

Under hänvisning till ett av riksdagen år 1922 i liknande fall fattat beslut har riksdagen, som vid granskning av Eders Kungl. Maj:ts förslag ej funnit anledning till anmärkning mot detsamma, bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

b) Under punkt 2:o har föreslagits, att riksdagen må medgiva, att kontrollören vid brännvinstillverkningen Natanael Adrian må från och med månaden näst efter den, varunder han frånträtt innehavande förordnande såsom kontrollör, under sin återstående livstid åtnjuta pension från allmänna indragningsstaten till belopp av 1,080 kronor årligen.

Då Adrian, som är född den 23 februari 1850, under 34 år haft förordnande såsom brännvinskontrollör samt är medellös, har riksdagen ansett sig böra medgiva, att en årlig pension till föreslaget belopp beviljas honom. Såsom kontrollstyrelsen i ärendet framhållit, torde, då Adrian, fransett några äldre pensionerade underofficerare, synes vara den enda brännvinskontrollör, som haft så lång tjänstgöring som över trettio år, någon fara för efterföljd av andra sökande icke föranledas av ett bifall till nu förevarande framställning.

Under återopande av det anförda får riksdagen sålunda anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

IV. Ang. handelsdepartementet.

15:o) I en till riksdagen avlåten, den 19 januari 1923 dagtecknad proposition nr 15 har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, *dels* att skrivbiträdet vid sjömanshuset i Stockholm Carl Oscar Westman må från och med månaden näst efter den, under vilken avgång från befattningen äger rum, å allmänna indragningsstaten under sin återstående livstid åtnjuta årligt understöd med femhundra kronor, *dels ock* att å ifrågavarande understöd må utgå dyrtidstillägg enligt de grunder, som äro eller kunna varda fastställda för f. d. befattningshavare i statens tjänst, med iakttagande likväl, att, därest till Westman årligt understöd utbetalas jämväl från Stockholms sjömanshuskassa, dyrtidstillägget skall beräknas å det sammanlagda understödsbeloppet men av statsmedel bestridas allenast med vad av det sålunda beräknade dyrtidstillägget belöper på den från allmänna indragningsstaten utgående delen av understödsbeloppet.

Med hänsyn till vad riksdagen år 1915 i sin skrivelse nr 10, punkt 47, uttalat och då, på sätt av propositionen framgår, frågan om sjömanshusens organisation ännu icke nått en lösning, har riksdagen ansett sig böra medgiva, att understöd beviljas här ifrågavarande befattningshavare i enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition nr 15.

Stockholm den 7 april 1923.

Med undersätlig vördnad.
